

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. Post electionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

iv. Idque verum censei debet, tamen in rescripto executionis dictæ apposita sit clausula: *qualiber injusto detentore amovetur*: quia, ut Abbas hic monet, quæ apponuntur in litteris executoribus, non confirmant rescriptum adversus vitium subreptionis.

6. Notandum sextum. Beneficium, in cuius coloratâ possessione aliquis existit, non potest alteri conferri, nisi prius ipso citato, & præcedente summaria cognitione causæ callatus sit color possessionis, sive ejus injustitia ostensa. Ita sumitur *ex hoc c. & exc. licet Episcopus 28. de prabendis in 6.* & admonet hic *Panormit. n. 23.* ubi addit, secus esse dicendum, si possessio manifeste injusta sit, tunc necessarium non esse, in impetratione, aut rescripto mentionem ejus fieri.

Notandum septimum. Ex justa causa superior à Clerico suo beneficij possessore exigere potest, ut ejus titulum, & jus exhibeat, si videlicet jura possessioni ejus resistere videantur, ut quia incompatibilia beneficia tenet. *c. 3. de officio ordinarij in sexto.* vel si jus commune resistat, quia nimiam pluralitatem beneficiorum, aut quia Episcopatum quis obtinet, quo cum alia beneficia spectato jure ordinario, non consistunt, ut in casu hujus Capituli.

CAPITULUM VII.

Post electionem.

PARAPHRASIS.

Archidiaconatum Richemundiam vacantem Eboracensis Archiepiscopus contulit Magistro Honorio, mandans Capitulo Eboracensi, ut ipsum reciperet; sed Capitulares parere recusarunt, quia Antecessor Innocentij III. Capitulo privilegium concessit, ut canonicorum, & personarum ordinatio, & collatio ad Archiepiscopum spectaret, ita, ut secundum antiquam ejus Ecclesie consuetudinem idoneam, & honestam personam Decano, & Capitulo ad prabendam, vel digni-

tatem vacantem præsentaret. Sin autem contra consuetudinem aliquis introductus esset, pro Canonico, aut Persona non agnosceretur. Deinde si Archiepiscopus intra tempus sex mensium non conferret, Capitulum, Apostolicâ auctoritate, collationem faceret. Quia itaque contra hoc privilegium egisse videbatur Archiepiscopus, quandoquidem in litteris Capitulo directis, nulla Decanij mentio fiebat, ideo Capitulares mandatum exequi noluerunt; atque existimantes Archidiaconatus collationem, tum propter privilegium Concilij Lateranensis constitutionem, tum propter privilegium Apostolici tenorem, ad Capitulum esse devolutam, Romanum de S. Cadmundo Archidiaconum fecerunt, investientes eum, & solenniter installantes; pro esu vero temporis idem Archiepiscopus, postquam M. Honorius cum juramento Archidiaconatus, prout referrebat, renuntiavit, eandem dignitatem contulit dicto Romano, qui proinde tum ratione hujus, tum ratione antecedentis collationis à Sede Apostolica confirmationem petivit. His ita propositis Innocentius III. pro Magistro Honorio respondit, quandoquidem Archiepiscopus ipsi Archidiaconatum primitus contulit, ideoque dignitas ista, seu personatus, cum vacaret, secundum jurisdictionem, nec debuit, nec potuit in alium transferri, ideo supra dicto Romano, qui contra justitiæ regulam Archidiaconatum alterius affectavit, silentium in hac causa imposuit, decernens, ut collatio M. Honorij, facta ab Archiepiscopo Eboracensi, effectum fortiretur. Veruntamen, si super renunciatione juratâ, vel alio quopiam aliquis adversus Honorium querelam habuerit, judiciario ordine experiri deinde poterit.

SUMMARIUM.

v. *Capitali nomine etiam Decanus comprehenditur.*

B b 2

2. *Nullus*

2. Nullus pluribus uti defensionibus prohibetur, quamvis ha sint inter se contraria.
3. Qui sciens alteri collatum beneficium, sibi conferri permittit, inhabilis fit ad hoc ipsum beneficium postea, si vacet, obtinendum.
4. Renunciatio beneficij, cui utiliter obijciatur?

1 Notandum primò. Nomine Capituli comprehenditur etiam Decanus, cum sit pars præcipua Capituli, pars autem in toto continetur. Ita *Gl. hic v. mentio*. Et sumitur ex isto c. secundum integram ejus lectionem, cum enim rescriptum datum M. Honorio oppugnaretur, quòd in eo mentio Decani facta non esset, à quo investiri deberet, defendit se Honorius, eamque defensionem approbasse videtur Pontifex, quòd licet in literis Archiepiscopi Capitulo directis expressa mentio facta non esset Decani, non tamen exclusus videri poterat. At verò Prælatus nomine Capituli comprehendendi non solet, sed Capitulum, & Episcopus, Conventus, & Abbas tanquam disparata, & unum in altero non contenta communiter accipiuntur, secundum *Gl. receptam in Clementinam ut ij. de arate & qualitate*.

2 Notandum secundò. Tamen si agendo, sive petendo in judicio non possit quisquam se fundare super diversis causis, seu titulis *L. 1. ff. de servo corrupto*, potest tamen se defendendo juxta *L. nemo & ff. de exceptionibus. & juris regulam 20. in 6. nullus pluribus uti defensionibus prohibetur. tamen si ea inter se contraria sint*, inquit *Gl. ibidem. v. g. privilegij & præscriptionis*, ita, ut si Abbas v. g. defendendo possessionem exemptionis suæ per privilegium contra ordinariū Diecefanū in probatione succumbat, postea per præscriptionem defendere se possit *c. auditis 15. de præscriptionibus & tradit Gl. in L. contra 16. L. de inofficioso testamento*, quòd habens duas exceptiones, si in una succumbat, ad alteram transire possit. Idquè sumitur ex hoc c.

quando Romanus contra M. Honorium se defendens, non tantum collationem Capituli, sed etiam, si ea fortè minus valida conferetur, Archiepiscopi collationem allegavit, & à Pontifice confirmationem petivit.

Hinc Abbas n. 5. colligit cautelam, ut si dubites de valore factæ tibi collationis, novam à Sede Apostolica provisionem petas non ideo enim censuris renuntiare collationi primæ, aut eam irritam fateri, cum te per utramque defendere possis contra aduersum.

Notandum tertio. Si beneficium collatum sit, & postea alteri collatio fiat, ea irrita est. Imò secundum *Gl. hic v. renunciationem* qui beneficium alteri collatum scienter accipit, inhabilis ad illud redditur, ita, ut sine dispensatione postea obtinere non possit, etiamsi vacet, prout etiam dixi in *cap. 1. in fine hoc tit.* Sin autem aliquis per ignoracionem, & bona fide à legitimo collatore beneficium non vacans accipiat, petere deinde potest, ut beneficium quodcumque vacans sibi ab eodem conferatur secundum *Gl. in c. 3. v. in alia causa 7. q. 1. & signatur in c. inter 17. de præbendis*, quòd conferens alicui præbendam, quam non potest, eà evidètia, aliam, quam potest, conferre teneatur; idque ex Canonica quadam æquitate, quia adjuvavi nos, non decipi beneficio oportet *L. in commutato 17. §. antepenult. ff. commodati*.

Notandum quarto. Clericus, cui beneficium à legitimo collatore collatum est, potest agere judicio possessorio adipsam possessionem, nec possessor beneficij obijcere ei potest renunciacionem, si fateatur, renunciacionem factam fuisse, posteaquam sibi beneficium collatum erat; cum enim per taleni collationem beneficij non vacantis, nullum ipsi jus acquiri poterit, repellitur exceptio ejus, tanquam cujus nihil interest, prout *Gl. hic* admonet *v. renunciacionem*. Et sumitur ex *c. olim. 25. de rescriptis in fine*. Ex quo habetur, quòd non propterea, quia in controversia beneficiaria

litigans ostendit alteri litiganti jus in beneficio non competere, hinc evincit, jus sibi competere, cum fieri possit, ut neutri competat; quam ob rem usitatum est, ut litigans in tali casu impetrare possit à Papa gratiam provisionis novæ in forma *si neutri*. Veruntamen, si notorium fuisset, M. Honorium sponte renuntiâsse beneficio, tunc Papa non mandâisset collationem ipsi factam executioni mandati, propter vitium intrusionis vitandum, prout constat *ex c. 2. de causa possessionis & proprietatis*. Sed quia de hoc non constabat, & renunciatio liberè facta non præsumitur, & difficilius probationis esse solet, ideo Pontifex mandavit in possessorio adipiscendæ pro Honorio esse pronuntiandum, reservata quæstione proprietatis, si propter factam renunciationem, aliæve causam quispiam legitimè experiri vellet. Alioquin verò agentis in possessorio adipiscendæ obstare solet exceptio defectus proprietatis, si ejus probatio in continententi faciendâ, ab adversario, seu possessore (dummodo jus opponendi se habeat) offeratur. *L. 3. §. ibidem ff. ad exhibendum & tradit Gl. communiter recepta in c. 1. v. contentionem de restitutione spoliatorum*. Secus autem est, si exceptio, quæ obijcitur, alioris indaginis esse videatur, sicuti paulò antè dixi.

CAPITULUM VIII.

Cum super.

PARAPHRASIS.

Controversia erat inter C. Clericum, Episcopum, atque Capitulum Ecclesiæ Tridentinæ; petebat enim Clericus præbendam sibi assignari, eò quòd in Canonicum ejus Ecclesiæ Cathedralis assumptus fuisset, sed Capitulum excipiendo proposuit adversus Concilij Lateranensis constitutionem receptum fuisse. Verùm Innoc. definiendo respondit: cum id à Capitulo probatum non fuerit, imò verò allegando proprii facti turpitudinem, in hoc ca-

su audiri non debeat, ideo dicto Clerico in eadem Ecclesia, cum primum se occasio obtulerit, præbendale beneficium conferendum esse, quia receptus in Canonicum præbendâ diu carere non debet.

SUMMARIUM.

1. *Potest agere contra Capitulum de præbendâ sibi tribuendâ, cum occasio fuerit, si quis in Canonicum receptus sit.*
2. *Propriam turpitudinem allegans audiri non debet ordinariè, & nisi casus sint excepti.*

Notandum primò, Receptus in Canonicum potest agere contra Capitulum, ut provideatur sibi de præbendâ, cum se occasio obtulerit. Ita *Innoc. hic & Abbas v. 6*, nam Canonico debetur præbenda. *c. relatum 9. de præbendis*. Itaque habet jus, & actionem ad eam petendam; neque obstat, si quis obijciat, si obligatio sit contracta sub conditione, ante ejus eventum actionem non competere. *S. ex conditionali. Institutis de verborum obligatione*. Hanc autem videri obligationem sub conditione, si beneficiû vacaverit &c. Respondeturenim, obligationem à Capitulo contractam non fuisse conditionalem, sed puram, & absolutam, licet ad exequendâ obligationem facultas, seu occasio requiretur, quæ fortasse se antè obtulerat, & tamen vel verbo, vel re ipsa, seu conferendi omissione Capitulum negabat, Clerico præbendam deberi; & ideo agere potuit, & petere, ut contra Capitulum judicaretur: nisi dicere malis cum *Innoc. hic*, Clericum istum petivisse certam præbendam, quæ cum alteri jam collata fuerit, Pontifex eam collationem ratam quidem habuit, propterea, quòd receptio in Canonicum, facta à Capitulo, non afficiat præbendam proximè vacaturam, quò minus valeat collatio, si alteri fiat; nihilominus Pontifex ex officio, & proprio motu, licet ad hoc non ageretur, judicet.

Bb 3

dica-